

РЕШЕНИЕ

№ 26033

гр. София, 26.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 61 състав, в
публично заседание на 18.06.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Маргарита Немска

при участието на секретаря Цонка Вретенарова, като разгледа дело номер **5396** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда чл. 145 – 178 от Административно процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД).

Образувано е по жалба на Р. Ф. И. – гражданин на С. с предоставен хуманитарен статут чрез адв. Я. К. със съдебен адрес - [населено място], [улица]- партер срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/1431/09.04.2026 г. издадена от Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ - К. село.

В жалбата се твърди, че оспорения акт е незаконосъобразност, като постановен в нарушение на материалния закон и процесуалните правила. Направено е оплакване, че в оспорения акт не е посочено чрез кой орган следва същият да бъде оспорен. Изтъква се, че помощите за деца са вид социално подпомагане и по силата на чл. 39, ал. 1, т. 4 от Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/ чужденците с предоставена временна закрила имат право на такова. Позицията на ОООН за правата на детето. Моли съда да отмени оспорения акт и да върне преписката на административния орган за ново произнасяне. Претендират се направените по делото разноски. Жалбоподателката в съдебно заседание не се явява, представлява се от адв.Я. К., която поддържа жалбата по изложените в нея съображения. Претендира разноски за адвокатско възнаграждение при условията на чл.38 ал.2 от Закона за адвокатурата .

Ответникът - директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, редовно уведомен за съдебно заседание, не се явява и не се представлява. По делото е представен писмен отговор, в който се излагат съображения за неоснователност на жалбата.

СГП не изпраща представител и не изразява становище по жалбата.

Съдът, като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, намира

за установено от фактическа страна следното:

По делото не е спорно, че жалбоподателката Р. Ф. И. с ЕГН [ЕГН]– гражданин на С. е с предоставен хуманитарен статут , видно от карта на чужденец с хуманитарен статут №[ЕИК], издадена от МВР -С. Същата е майка и законен представител на Д. Д. Н. [дата на раждане] в [населено място] , видно от удостоверение за раждане № [ЕГН], издадено от длъжностно лице по гражданско състояние в Столична община / лист 26 от делото/

На 01.04.2026 г. Р. И. е подала Заявление – Декларация с вх.№ ЗСПД/Д-С-КС/1431 с искане за отпускане на еднократна помощ при раждане на живо дете по чл.6 от Закона за семейните помощи за деца.

След извършена проверка на подаденото заявление от служител на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село е изготвено предложение да бъде отказана поисканата еднократна помощ по чл.6 от Закона за семейните помощи за деца, като са изложени мотиви, че семейството не попада в кръга от лица посочени в чл. 3 т. 5 от ЗСПД, според който право на семейни помощи за деца имат бременните жени - чужди граждани, семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. Посочено е, че няма сключена спогодба за изплащане на семейни помощи за деца между Република България и Сирийска арабска република.

Издадена е Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/131/09.04.2026 г. от Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, с която е отказано на жалбоподателката отпускане на еднократна помощ при раждане на живо дете – Д. Д. Наесен. Изложени са мотиви, че съгласно чл.3 т.5 от ЗСПД – право на еднократни помощи при раждане на живо дете имат семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. Няма сключена спогодба между Република България и Сирийска арабска република за изплащане на семейни помощи за деца.

В хода на съдебното производство е приета административната преписка, както и писмени доказателства, представени от процесуалния представител на жалбоподателя. Страните не са направили доказателствени искания.

При така установеното от фактическа страна Административен съд-София-град, 61 -ви състав, обуславя следните правни изводи:

Жалбата е подадена в преклузивния 14-дневен срок по чл. 149, ал. 1 от АПК, от лице, имащо правен интерес от оспорване, и срещу подлежащ на съдебен контрол акт, поради което е допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспорената заповед е издадена от компетентен орган, съгласно чл. 10, ал. 4 от ЗСПД, според който Семейните помощи за деца се отпускат със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него лице. Заповедта е подписана именно от директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село – Й. Л., определена със Заповед № ЧР-СП-1-3459/30.03.2026 г. на Директора на Агенция за социално подпомагане, поради което и съгласно императивната разпоредба на закона, оспореният административен акт е издаден от компетентен по материя, степен и място административен орган.

В чл. 2, ал. 1 от ППЗСПД е предвидено, че семейни помощи при отглеждане на деца се отпускат от Дирекциите "Социално подпомагане" въз основа на молба-декларация, заедно с необходимите документи, която се подава по постоянен адрес на правоимащото лице, с изключение на случаите по чл. 11, ал. 5. Не е спорно, че в случая постоянният адрес на жалбоподателя е в [населено

място], Столична община –район „К. село“.

Следователно оспорваната заповед е издадена от компетентен орган, в рамките на законово предоставените му правомощия.

Процесната заповед отговаря на изискванията на чл. 59 от АПК. Същата е издадена в законоустановената писмена форма, съдържа фактически и правни основания и всички задължителни реквизити.

В производството по издаване на заповедта не са допуснати съществени процесуални нарушения, които представляват самостоятелно основание за отмяна на акта.

Между страните липсва спор по отношение на фактите. Не е спорно обстоятелството, че жалбоподателката Р. Ф. И. гражданин на С. е с предоставен хуманитарен статут и е родила живо дете Д. Д. Н. на 21.10.2025 г.

Съгласно чл.6 ал.1 от ЗСПД Майката има право на еднократна помощ при раждане на живо дете, независимо от доходите на семейството, когато детето не е настанено за отглеждане извън семейството по реда на [чл. 26 от Закона за закрила на детето](#).

Не е спорно и обстоятелството, че детето не е настанено за отглеждане извън семейството, същото се отглежда от родителите си.

Спорен е въпросът относно противоречието на разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД с други нормативни актове.

Безспорно като лице с предоставен хуманитарен статут, жалбоподателката и семейството ѝ имат право на социално подпомагане, съгласно чл. 39 ал. 1, т.4 от ЗУБ. В Закона за социалното подпомагане е предвидено отпускането на социални помощи и за лице с предоставен хуманитарен статут. Същевременно претендираната помощ е по реда на ЗСПД, която е определена за „семейна помощ“. Независимо от различното наименование на помощта, обвързването ѝ с раждане на живо дете, което не се отглежда извън семейството, води до извода, че тя представлява вид социално подпомагане, тъй като отговаря на законовата дефиниция за социално подпомагане в чл. 2, ал. 2 от Закона за социалното подпомагане.

Спорът е правен и се свежда до въпроса дали са основания за отпускане на еднократна помощ по чл. 6 ал. 1 от ЗСПД. Според чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ), отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това Конституцията е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Съответно, съгласно чл. 26, ал. 2 КРБ чужденците, които пребивават в Република България имат всички права по тази Конституция с изключение на правата, за които Конституцията и законите изискват българско гражданство. От своя страна Законът за убежището и бежанците (ЗУБ) определя условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България, както и техните права и задължения, като в чл. 39, ал. 1, т. 4 от същия изрично е предвидено, че чужденците с предоставена временна закрила (каквото е предоставена на жалбоподателката) имат право на социално подпомагане.

С нормата на чл. 3 ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, които имат право на семейни помощи за деца, а именно: 1. бременните жени - български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Настоящият случай не попада в нито една от изброените от ЗСПД хипотези, но с оглед цитираната по-горе нормативна уредба, майката има право на еднократна помощ по чл. 6 ал. 1 от ЗСПД.

Ограничението, съдържащо се в разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД, не трябва да се прилага и по силата на чл. 27, т. 1 и т. 3 от Конвенцията на ООН за правата на детето (ратифицирана с решение на Великото народно събрание, в сила за страната ни от 03.07.1991 г.), защото съгласно чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България, международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната, като имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат.

В чл. 27, т. 1 от Конвенцията за правата на детето е предвидено, че държавите - страни по Конвенцията, признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие, а в т. 3, че държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия, в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ, програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището.

Обжалваният акт е в противоречие и с норми на правото на Европейския съюз и в частност Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица, която предвижда в чл. 13, т. 2, че държавите членки създават разпоредби за предоставяне на помощи от "Социални грижи" на лицата, ползващи се с временна закрила. Такива разпоредби в българското законодателство се съдържат именно в цитирания по-горе ЗСПД (според § 1а от ПЗР на ЗУБ, този закон въвежда разпоредбите на Директива 2001/55/ЕО на Съвета за минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддържане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием) и административният орган, издал процесната заповед, е бил длъжен да ги съобрази при постановяване на обжалвания акт, което очевидно не е сторил.

Разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД е в противоречие и с разпоредбата на чл. 28 параграф 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила, съгласно която държавите членки полагат грижи: получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила да получават в държавата членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

Предоставеният на жалбоподателя и семейството ѝ хуманитарен статут по своята същност представлява международна закрила, поради което задължава всички власти, органи и институции да признават правата и задълженията им както на български граждани. Изпълнението

на чл. 28, §1 от Директива 2004/83/ЕО задължава държавите членки чрез съответните органи да полагат грижи за тези лица /с предоставена международна закрила/ да гарантират получаване в държавата членка, предоставила статута необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка.

При това положение, постановяването на отказ за изплащане на еднократна помощ по чл. 6, ал. 1 от ЗСПД, с аргумент за липса на българско гражданство на детето или международен договор между Република България и трета страна, е в явно несъответствие с горепосочените норми и в противоречие с целта на закона.

Тези съображения обосновават крайния извод на съда за незаконосъобразност на оспорения административен акт, който следва да бъде отменен.

На основание чл. 173, ал. 2 от АПК, делото следва да бъде изпратено като преписка на административния орган за ново произнасяне по заявление-декларация с Заявление – Декларация с вх.№ ЗСПД/Д-С-КС/1431 за отпускане на еднократна помощ по чл. 6 ал. 1 от ЗСПД, подадено от Р. Ф. И. с предоставен хуманитарен статут при съблюдаване на дадените с настоящо решение указания по тълкуването и прилагането на закон.

На основание чл. 174 от АПК следва да бъде определен срок за издаване на административния акт, а именно четиринадесет дни.

Съгласно изхода на спора, разноси се дължат на жалбоподателя, които са своевременно заявени. Видно от представения договор за правна помощ /л. 25/, същата е осъществена безплатно на основание чл.38 ал.1 т.2 от Закона за адвокатурата В подкрепя на последното по делото е представена декларация за семейно и материално положение и имотно състояние на жалбоподателката /л. 8/.

Тъй като се кандидатства за еднократна помощ, чийто размер е фиксиран нормативно, а с процесната заповед се отказва отпускане на такава помощ, то производството е с материален интерес, като при произнасяне в полза на жалбоподателя и връщане на преписката на органа за ново произнасяне, възможният позитивен резултат е отпускане на определената от закона еднократна парична помощ. Следователно, адвокатското възнаграждение следва да се определи по правилата на чл. 8, ал. 1, вр. с чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 от 2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа, доколкото процесната помощ попада в диапазона „до 1000 лева“, респ. размерът на адвокатското възнаграждение определено от съда следва да бъде 400 лева, респ. равностойността им – 204, 52 евро, при превалутиране, съгласно Закона за въвеждане на еврото в Република България. Съобразно § 1, т. 6 от ДР на АПК, тази сума следва да бъде заплатена от Агенцията за социално подпомагане /АСП/, която е юридическо лице и в чиято структура е включен ответният административен орган.

Водим от изложеното и на основание чл. 173, ал. 2 от АПК, Административният съд – С. град, 61 състав.

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/ 1431/09.04.2026 г. издадена от Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ - К. село.

ВРЪЩА преписката на Директора на дирекция „Социално подпомагане“–К. село за ново произнасяне по заявление-декларация с вх.№ ЗСПД/Д-С-КС/1431/ 01.04.2026 г. за отпускане на еднократна помощ по чл. 6 ал. 1 от ЗСПД, подадено от Р. Ф. И. ЕГН [ЕГН]

ОПРЕДЕЛЯ 14-дневен срок за издаване на административен акт, считано от датата на

получаване на настоящото решение.

ОСЪЖДА Агенцията за социално подпомагане да заплати на адв. Я. М. К., Адвокатска колегия – С., личен №[ЕГН], разноски по делото в размер на 204, 52 евро.

Решението не подлежи на обжалване на основание чл. 10, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца.

СЪДИЯ: